

HVALA BOGU DA IH UPOZNAH

► Piše: Ivana Mikulić

Predstavljala sam jednu od onih koja nije bila svjesna veličine i žrtve Širokobriških mučenika. Slušala sam o pobijenim fratrima na Širokome Brijegu i baka mi je pričala o dvojici fratara u župnoj kući na mome Kočerinu koje su ubili jugokomunisti. Toliko sam puta još kao gimnazijalka prošla pokraj njihova groba u širokobriješkoj bazilici, nekada bih se i zaustavila i pomolila, ali nikada nisam dublje ulazila u saznanja o njihovim životima, a još manje o pobožnostima posvećenima ovim mučenicima. Sve do prošle godine kada su nekako sve češće pred mene izlazile spoznaje o njima.

Na jednome susretu Franjevačkog svjetovnog reda na Kočerinu, naš je duhovni asistent fra Velimir Mandić sa zanosom i žestinom govorio o žrtvi koju su podnijeli ovi fratri, a posebno o milosti koju imamo da su se upravo u našoj župnoj kući nalazili mučenici te da su pokopani u našem mjesnom groblju u fratarskoj grobnici. »Tako su nam blizu mučenici. Koliko često posjetite taj grob?« pitao nas je. Moram priznati da sam se malo i postidjela jer bih svaki put prošla pokraj toga groba bez zaustavljanja. Tek bih se tu i tamo divila umjetničkoj kamenoj obnovi samoga groba koji sada puno više privlači pozornost prolaznika. Ali kamen ne čini taj grob posebnim, čini ga njegov sadržaj, ono što taj grob nosi u sebi. A čuva tijela mučenika koji su svoje živote položili za Krista i ostali vjerni svojoj Crkvi i habitu unatoč svemu. Jedina im je krivnja bila što su bili Kristovi, a ne slijepe pristaše neke »vlasti« koja se rješavala svojih neistomišljenika ne znajući da tek kad oni zašute ta će tišina snažno odjeknuti u narodu. Tako je kažu i bilo. Narod se nije dao prevariti, znali su dobro tko su krvnici nad njihovim fratrima i koja je njihova krivnja bila. Ali još uvijek nisam upoznala pobožnost i milosti koje se mogu primiti preko zagovora ovih mučenika. Sve do jednoga dana kada je, tako mi se sada čini, Bog našao put da me upozna s veličinom ovih Njegovih slugu.

Naime, nakon udaje trebala sam sa svojim mužem krenuti u Ameriku gdje on živi i radi. Ali put nije bio moguć bez dobivanja vize. Nakon dviju

odbijenica moje su nade postajale sve slabije, a nekakav strah i neizvjesnost sve snažniji. Rečeno mi je da moram čekati još barem pola godine da bih se ponovno prijavila i kako bih uopće imala neke izgleda. Ali još pola godine u mom životu činilo se kao cijela vječnost. Kada već odlučiš krenuti sa svojim izabranikom tako daleko, svaki je dan bez njega izgubljen dan. Iako sam se trudila ostati smirena i vjerovati da će Bog već nekako pronaći način kako to riješiti, kad nas je već spojio, nada je sve više jenjavala. Zahvaljujući nagovoru, ipak sam se odlučila na još jedan pokušaj te sam po treći puta aplicirala za američku vizu. Bila sam uvjerena da ne postoji apsolutno nikakav izgled nakon dviju odbijenica da ju sada i dobijem. Ali ipak pokušala sam.

U međuvremenu, dok sam čekala razgovor za dobivanje vize, jednoga dana odlazim u posjet susjedi i sestri po Kristu koja je također trećarica kao i ja, a poznata je i kao žena molitve. Razgovarali smo uobičajeno o svemu, a u tom je razgovoru, između ostaloga, spomenula da molimo devetnicu Širokobriškim mučenicima. Iako je taj prijedlog bio na nakanu za ozdravljenje bliske osobe, moje jetrve, i ja sam se u tome nekako pronašla. Nisam znala da se tako može moliti Širokobriškim mučenicima. Čim sam došla kući, pitala sam prijateljicu o svemu tomu, na što mi je ona odgovorila da će me sutra poučiti. Zanimljivo je bilo što se upravo sutra moglo krenuti s devetnicom jer se približavao dan kada se na Širokome Brijegu održava obljetnica u čast Širokobriških mučenika. Osjećala sam da to sve skupa ima jedno dublje značenje za mene te započijem molitvu devetnice uz svakodnevni odlazak na svetu misu. Ne znam koliko se moja nakana nekome čini važna, ali je meni u tim trenucima života bila najvažnija. Moram priznati da mi je to bila jedna posebna devetnica. Dosta sam pobožnosti obavila kroz život, ali ovo mi je bilo tako nešto novo i drukčije. Počela sam također čitati životopise pobijenih fratara i nikada mi ne će biti jasno što je bio njihov grijeh. To što su bili Kristovi i uz narod, a narod uz njih? Nevjerojatno! Prvi put s nakanom odlazim i do

Ratno sklonište na Širokom Brijegu gdje su fratri ubijeni i zapaljeni

fratarske grobnice na Kočerinu paleći svijeću i moleći na tom prekrasnom grobu. Sam dan obljetnice i slavljenje svete mise bilo je tako lijepo i svečano. Prepuna širokobriješka bazilika, a ja nekako istodobno ponosna što sam napokon spoznala važnost štovanja ovih mučenika, a i žalosna što do te spoznaje nisam došla već godinama prije. Uvijek je na taj dan ovako svečano na Širokome Brijegu, kao mala Gospojina. Tako su mi blizu oni koji moje molitve mogu prenijeti Bogu. Štujemo tolike mučenike, a one koji su nam pred očima, koji su u mom narodu i iz mog naroda zanemarujemo. Široki Brijeg i župna kuća na Kočerinu postadoše mi drukčiji. To je mjesto natopljeno krvlju onih koji su živjeli za Krista. To mora da je sveto tlo.

Nakon toga dubokog iskustva i susreta mene s ovim franjevcima, nisu mi uskratili milost za koju sam ih molila. Unatoč jako malim izgledima bila mi je odobrena viza, a mojoj sreći nije bilo kraja. Sada sam potpuno uvjerena da na nebu imamo još zagovornika koji neiscrpno mole za nas, ali za koje i mi trebamo moliti kako bi cijela Crkva spoznala njihovu svetost i žrtvu. Znam da su Bogu mili budući da je mnogim ljudima uslišio molitve koje su ga u njihovo ime molili.

Ja sam sada već u Americi, ali milost ovih mučenika i dalje me ne napušta, a ni ja ne napuštam pobožnost prema njima. Naime, kod nas opet borba s administracijom. Više od godinu dana muž je čekao rješavanje svojih papira koji uvelike utječu i na moj boravak ovdje. Opet smo započeli devetnicu Širokobriškim mučenicima. Iako je nakana bila drukčija, ja sam ipak uz tu nakanu priklonila i ovu za papire. I već treći dan devetnice muž dobije poziv na potrebni razgovor. Sada u šali volim reći da su nam Širokobriški mučenici veza za rješavanje papirologije.

U svakom slučaju predivno je osjetiti tu milost koju zadobijem po njihovu zagovoru. Znam da će sada grob na Kočerinu biti mjesto zahvale, bazilika na Širokom Brijegu mjesto slavljenja Krista u nazočnosti ovih velikana, a moj dom mjesto molitve i štovanja onih čiji glas odjekuje na nebesima. Zahvalna sam svima koji su mi pomogli da upoznam Širokobriške mučenike i da im se počnem moliti. Zahvalna sam također onima koji na bilo koji način nesebično promiču njihovu pobožnost i marljivo rade na samom postupku njihove beatifikacije. Vjerujem da će ih Bog uvrstiti u vojsku svojih svetaca, jer mu ostadoše vjerni do smrti.

Neka nas sve prati zagovor Širokobriških mučenika! ✍

Dekret pape Urbana VIII.

U skladu s dekretom pape Urbana VIII. i uredbom II. vat. sabora izjavljujemo da ne želimo preteći sud Crkve kome se potpuno podvrgavamo. Riječi »mučenik«, »mučeništvo«, »čudesa« i slično imaju u ovom glasilu samo vrijednost ljudskog svjedočenja.

STOPAMA POBIJENIH

glasilo Vicepostulature postupka mučeništva »Fra Leo Petrović i 65 subraće«, XIV., 1 (26), Široki Brijeg, 2021., siječanj – srpanj, 2021.

Glavni i odgovorni urednik:
fra Miljenko Stojić, vicepostulator

Lektura i korektura:
Zdenka Leženić

Adresa:
Kard. Stepičca 14, 88220 Široki Brijeg
Avenija G. Šuška 2, 10040 Zagreb

Veza:
tel.: +387 39 700-325
faks: +387 39 702-936
e-pošta: mostar@pobijeni.info
internet: www.pobijeni.info

Grafički prijelom i tisak:
FRAM-ZIRAL, Mostar

Glasilu izlazi polugodišnje:
siječanj i srpanj

Stare brojeve, osim ovoga posljednjeg, možete u pdf obliku preuzeti sa stranica portala pobijeni.info u poglavlju Izdavaštvo.

Cijena pojedinog primjerka:
3 KM; 12 KN; 3,75 EUR; 4,25 CHF;
6,50 USD; 6,50 CAD

Godišnja pretplata (s poštarinom):
BiH 7,5 KM; RH 33 KN; EU 7,5 EUR;
CH 8,50 CHF; SAD 13 USD; Canada 13 CAD

Slanje pretplate, dobrovoljnih priloga...:

a) poštanskom uputnicom
b) UniCredit Bank d.d. Mostar;
Korisnik: Hercegovačka franjevačka
provincija;

Svrha: prilog Vicepostulaturi
žiro-račun: 3381602276649744
devizni račun:
IBAN: BA393381604876650839
SWIFT: UNCRBA22

ISSN: 1840-3808

RIJEČ UREDNIKA

fra Miljenko Stojić

Dragi čitatelji!

U ovom razdoblju nestabilnosti mi stabilno izlazimo s ovim našim glasilom. A i kako bismo drukčije! Vremena mogu biti ovakva i onakva, nama je ići u pravome smjeru. Jedino u ovome vremenu stvarne ili nestvarne pošasti mrvicu manje odlazimo na drugu stranu granice. Na snazi su raznorazne mjere i ne smijemo ih kršiti. Ali ih smijemo neprestano propitkivati, ne dati da nas prevare i učine nas bićima drugoga ili nekoga tamo reda. A nije da ih nema koji to žele. Zlo se opasno razmahalo u svijetu. Misli da je kucnuo njegov čas. Da ne bi!

Naši pobijeni fratri, naše nevino pobijene žrtve uče nas da se zlu najbolje oduprijeti dobrim: molitvom, razmišljanjem, djelovanjem... Ono ništa ne može pred tim. Nemoćno je u svojoj rugobi. Na taj način pobijedimo i ovo vrijeme. Život je naš, a poraz je njihov.

Prisjetimo se svega ovoga dok razmišljamo o društvu s obiju strana granice. Snage totalitarnoga jugoslavenskoga režima ponovno bi da nam kroje kapu. Kao i prije, zanose se svojim otrovnim i pogubnim maglama. To je čak i Europa, ovakva kakva je, priznala pa je komunizam stavila uz bok nacionalsocijalizma i fašizma kao suvremene totalitarizme čije bi nasljeđe trebalo neizostavno odbaciti. Znamo da to kod nas trenutačno nije slučaj. Ništa čudno. Dali smo glas onima koji s tim poraženim i prokazanima snagama tikve sade pa smo tu gdje jesmo. Odbacuju se zaslužni za hrvatsku slobodu, a veličaju odnarođene ličnosti. Da ne idemo

daleko, pogledajmo sve to na primjeru časnoga biskupa don Mile Bogovića. Otišao je u zasluženu mirovinu, ali mu društvo ne odade priznanje za njegov ustrajan i plodonosan rad. Žele ga jednostavno gurnuti u zaborav. Tako su se odnosili prema njemu i dok je bio na bolesničkoj postelji. Komercijalni mediji o njemu šute, što se nekako može i razumjeti, ali šute i oni javni što se nikako ne može razumjeti. Propuštaju ispuniti zadaću zbog koje ih plaća nevoljni hrvatski puk.

Zbog svega toga drago nam je da u ovome broju možemo objaviti novopronađenu misu posvećenu bl. Nikoli Taveliću, koju je napisao fra Bruno Adamčik. Unatoč tomu što su jugokomunisti u veljači 1945. na Širokom Brijegu spalili više od 70.000 knjiga, župne matice i svaki papirić koji su uspjeli pronaći, ona je preživjela. Ako Bog da, uskoro će biti i izvedena ovdje na Širokome Brijegu. Život pobjeđuje ma koliko se god zlo trudilo satruti ga.

Neka prežive i uspomene na naše pobijene. Spomen na njih obilježavajmo na razini Crkve u Hrvata, na razini pojedine biskupije, odnosno nadbiskupije ili pak na razini pojedine župe. Ako već nismo, ustanovimo taj dan. Obnovit će nas kao domoljube i kao kršćane. Ulit će nam novu snagu.

Bezbroj puta dokazali smo da nas poteškoće ne mogu slomiti. Dokažimo to ponovno u prijateljstvu sa svojim Bogom.

mir i dobro!

IZ SADRŽAJA

Iz ljetopisa	4	Djela pobijenih	34
Stratišta	15	Nagradni natječaj	46
Glas o mučeništvu	18	Povijesne okolnosti	49
Glas o znakovima	28	Razgovor	55
Odjek u puku	30	Podlistak	59